

Golf ja vajaakuntoisten esteetön liikunta Suomessa

15.03.2017

Yleistä

Eduskunta hyväksyi vammaisyleissopimuksen ratifiointia koskeneen hallituksen esityksen 3. maaliskuuta 2015 (Suomen YK-liitto 2015). Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyen yleissopimuksen yhdeksännessä artiklassa sanotaan:

Jotta vammaiset henkilöt voisivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla, sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja viestintään, muun muassa tieto- ja viestintäteknologiaan ja järjestelmiin, sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki- että maaseutualueilla. Näitä toimia, joihin sisältyy saavutettavuuden esteiden tunnistaminen ja poistaminen, sovelletaan muun muassa: a) rakennuksiin, teihin, kuljetukseen sekä muihin sisä- ja ulkotiloihin, koulut, asunnot, terveydenhuoltoyksiköt ja työpaikat mukaan lukien; b) tiedottamiseen, viestintään ja muihin palveluihin, sähköiset palvelut ja pelastuspalvelut mukaan lukien.

Myös golfkentät ympäristöineen kuuluvat niihin urheilupaikkoihin, joiden tulisi olla myös vammaisille sopivia. Tällä en tarkoita normaaleja golfpeliin kuuluvia esteitä.

Golf on erinomainen liikuntamuoto meille kaikille. Säännöllinen golfin pelaaminen vaikuttaa myönteisesti terveyteen. Golfareiden piirissä on hyvin tunnettu ruotsalaisten tekemä rekisteritutkimus golfareiden kuolleisuudesta Ruotsissa (Farahmand B., Broman G., de Faire U., Vågerö D. & Ahlbom A. 2008. Golf: a game of life and death – reduced mortality in Swedish golf players. Scand J Med Sci Sports 2008, 1-6.). Golfareiden eliniän odotus oli suunnilleen viisi vuotta korkeampi kuin muulla väestöllä. Tutkimuksessa oli huomioitu golfareiden erilainen sosioekonominen rakenne. Lisäksi kuolleisuus oli sitä alhaisempi mitä paremmasta pelaajasta oli kyse. Hankkeen kohteena oli 300 818 golfaria. Tuloksen voi tulkita myös siten, että säännöllinen liikunta ulkoilmassa ja siihen liittyvä terveellinen ravinto ovat ”yllättävää” kyllä hyväksi hyvinvoinnille.

Vammaisten tai liikuntarajoitteisten pelaajien näkökulmasta tärkeää on se, että liikunnalle pyhitetty paikka Golfkenttä on olemassa ja siellä voi harrastaa mielekästä liikuntaa. On tärkeää, että vammaisten oikeuksiin liittyen golfympäristö sopisi myös vammaisille pelaajille. Luontopolkujakin tehdään vammaisille sopiviksi. Mitään estettä sille, että myös golfkentät olisivat tällaisia paikkoja, ei ole. Päinvastoin kaikki Suomen noin 130 golfkenttää pitäisi olla sellaisessa kuosissa, että niille vammaiset ja liikuntarajoitteisetkin pääsisivät.

Suomen HCP Golf ry on ottanut asiakseen edistää vammaisten golfpelaamista Suomessa. Yksi tärkeimmistä asioista on se, että golfympäristöt olisivat mahdollisimman vammaisystävällisiä paikkoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa hanketta ”Esteetön ja yhdenvertainen Golfympäristö -hanke esteettömän Golfympäristön edistämiseksi ja selvitys esteettömyydestä Golfkentillä Suomessa vuosina 2016-2018”. Hankkeessa selvitetään noin 50 golfympäristön esteettömyyttä.

Tällä hetkellä tiedetään se, että esteettömyyden huomioimisessa on ongelmia golfkentillä ja kenttien suunnittelussa esteettömyys on vaihtelevasti huomioitu. Joillakin kentillä saatetaan jopa rajoittaa golfauton käyttöä pelaamisessa. Vammaisten oikeuksien näkökulmasta on tärkeää selvittää, minkälaisia ongelmia kentillä on ja miten kenttien esteettömyyttä voidaan helpoimmin parantaa. Vammaisille ja vajaakuntoisille on myös tärkeää tietää, millä kentillä esteettömyyteen liittyvät asiat on huomioitu, jotta pelaaminen mahdollistuu.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on tukea urheiluun liittyvää yhdenvertaisuutta edistämällä esteettömien golfympäristöjen syntymistä sekä golfkentillä että muutoinkin golfiin liittyvissä toiminnoissa. Hankkeella on seuraavat tavoitteet:

- Ensimmäisenä tavoitteena on selvittää, missä määrin golfympäristöissä on esteettömyyteen liittyviä puutteita kenttäkohtaisesti.
- Toisen tavoitteena on auttaa ja opastaa golfyhteisöjä luomaan esteettömiä golfyhteisöjä tehtyjen selvitysten avulla.
- Kolmantena tavoitteena on parantaa vammaisiin liittyvää asenneympäristöä, jotta vajaakuntoiset ja vammaiset hyväksyttäisiin yhdenvertaisina golfyhteisöön.
- Neljäntenä tavoitteena on kehittää mahdollisimman yksinkertainen esteettömyyttä selvittävä nettipohjainen järjestelmä golfyhteisöille. Tavoitteena on selvittää, miten golfyhteisöt ovat huomioineet esteettömyyteen liittyvät kysymykset ja miten pelattava golfkenttä on vammaisten näkökulmasta. Tässä ajatellaan lähinnä liikuntaongelmaisia, kuulo-ongelmaisia ja näkövammaisia.

Hankkeen alustavia tuloksia

Hanke alkoi syksyllä 2016. Syksyn aikana tehtiin yhdeksän kenttäkäyntiä. Kenttäkäynnit tekivät Veijo Notkola ja Harri Lindblom. Kentät sijaitsivat pääosin Etelä-Suomessa. Hankkeen tätä vaihetta voidaan kutsua pilottivaiheeksi, koska tavoitteena oli kehittää golfkentille sopivaa esteettömyyden selvitysmallia, jonka pohjalta myös kentät itse voisivat tällaisen selvityksen tehdä. Ruotsissa on kehitetty golfkentille sopiva esteettömyyden selvityslomake (Checklista Handigolf, Svenska Golförbundet). Tämän lomakkeen pohjalta tehtiin yhteistyössä Invalidiliiton kanssa myös Suomeen sopiva mallilomake, jota käytettiin golfkenttien esteettömyysselvityksissä syksyn 2016 aikana. Suomeen sopiva lomake

julkistetaan keväällä 2017 ja sitä voivat kaikki kentät käyttää myös omissa omaehtoisissa esteettömyyselvytyksissään.

Yhdeksän golfkentän tarkastelu osoitti, että Suomen golfkentät sopivat mitä todennäköisemmin hyvin vammaisten ja liikuntarajoitteisten käytettäväksi. Bunkkerit ja lyöntipaikat hoidetaan pääsääntöisesti koneella, joten niiden lähituntumaan pääsee myös golfautolla. Bunkkereissa on loivennettu reuna, joten joltain kulmalta myös liikuntarajoitteinen pääsee halutessaan bunkkeriin. Nyt tarkastelussa mukana olleet golfkentät sijaitsivat varsin tasaisissa maisemissa, joten lievästi liikuntarajoitteinen pääsi kentillä helposti liikkumaan.

Parkkialueet olivat yleensä tasaisia ja opasteet olivat kunnossa, vain parilla parkkipaikalla oli pieniä ongelmia. Suurin puute oli kuitenkin se, että vain yhdellä parkkipaikoista oli invaparkkipaikka. Invaparkkipaikan olemassaolo viestittää kaikille suhtautumisesta vammaisiin. Käytännössä se tarkoittaa, että ”Tervetuloa”.

Sisäänkäynti klubirakennukseen tai vastaanottoon oli esteetön tai ongelmaton vain neljästä yhdeksästä. Edessä oli rappusia ilman kaiteita. Joissain tapauksissa sisään saattoi päästä takakautta, mutta monesti rappusia oli joka puolella ja kaiteet puuttuivat. Oikeastaan tämä oli varsin yllättävää, koska nykyisissäkin pelaajissa on varmasti varsin paljon pelaajia, jotka kaiteita tarvitsevat. Invavessa löytyi kuudesta yhdeksästä. Kuulosilmukoita ei ollut. Joissain tapauksissa pukuhuonetilat olivat sellaisten rappujen päässä, että niihin liikuntarajoitteisen oli mahdoton päästä. Pukuhuonetilat olivat yleensä erittäin hyvät. Sen sijaan saunatilojen rakentamisessa ei liikuntarajoitteisia oltu huomioitu. Vain kahteen saunaan yhdeksästä liikuntarajoitteiset olisivat päässeet.

Kentät ja harjoituskentät sopivat hyvin vammaisille ja liikuntarajoitteisille. Suurin ongelma kentillä oli kuitenkin se, että kenttien vessatiloja liikuntarajoitteiset eivät pystyneet käyttämään. Vain yhdellä kentällä oli esteetön vessa. Kaikilla muilla kentillä oli suuria puutteita. Suurin ongelma oli yleensä se, että vessatiloihin oli portaita ilman kaiteita tai portaita ei ollut ollenkaan, mutta iso kynnyks oli ylitettävä. Kentillä olevien vessojen ongelmat on helppo korjata, kun vain joku ottaa asiakseen sen tehdä.

Lopuksi

Tärkeää on huomata se, että golfkenttien esteettömyyteen liittyvät ongelmat ovat pieniä. Tuon ylläolevan vessarakennuksen eteen on helppo rakentaa tarvittavat portaat kaiteineen ja kalliskaan tuo remontti ei ole. Suomessa on lähes 150 000 golfin pelaajaa. Heistä yli 65-vuotiaita on 18 000. Ikäryhmässä 70-74 vuotta on vain 5 000 pelaajaa. 60-64-vuotiaita on vielä noin 14 000. Jos ikääntyneiden golfpelaajien halutaan jatkavan pelaamista, on välttämätöntä, että heidän vaatimansa esteettömyyteen liittyvät korjaukset on kentillä tehty. Golf ei ole vain keski-ikäisten miesten hyvässä fyysisessä kunnossa olevien harrastus. Itseasiassa golf on liikuntamuoto, jota erityisesti liikuntarajoitteiset ja vammaiset tarvitsevat ja kaipaavat. Se sopii erinomaisesti myös nuorille vammaisille.

Esteettömyyteen liittyvä hanke jatkuu kesällä 2017. Teemme noin 40 kenttäkäyntiä. Tärkeää on, että kenttäkäyntien yhteydessä havaittuihin ongelmiin puututaan. Golfkenttien esteettömyys on kaikkien etu. Hankkeeseen voi ilmoittautua Suomen HCP Golf ry:n nettisivuilla (<http://suomenhpcpgolf.fi>).

Suomen HCP Golf ry:n hallituksen puheenjohtaja
Veijo Notkola